ВЪЗМОЖНО - НЕВЪЗМОЖНО:

идейни проекти
за естетизация на градската среда

ВЕНЦИСЛАВ ЗАНКОВ

„Възможно-Невъзможно:

идейни проекти за естетизация на градската среда”

Кой: „Фондация за съвременно изкуство Венцислав Занков", с подкрепата на Столична програма „Култура" 2011 и Централен фонд за стратегическо развитие към Нов български университет и е част от инициативата за кандидатстване на София за европейска столица на културата 2019. Идея и реализация – Венцислав Занков, НБУ.

Какво:

Възможно-невъзможно са двете крайни точки на движението на махалото на мисълта или това - на желанията – мъртви точки с нулева кинетична и с най-голяма потенциална енергия. Там възможното става невъзможно, невъзможното – възможно.

Амплитудата на колебанията на махалото зависят от големината на тежестта на мисълта и дължината на окачването й към реалността Динамиката се осъществява между тях, в лашкането от едната до другата крайност в преработване на потенциалната в кинетична и отново в потенциална енергия. В ритмичното люлеене между възможното и невъзможното и невъзможното-възможно, се създава илюзията за движение като придвижване.

Защо

Можеш да правиш изкуство, само когато вярваш в утопията, че можеш да промениш света. Трудността е именно в това, във време когато няма повече утопия, да се открие по-нататък добро изкуство.

Кристиан Болтански в разговор с Дорис фон Дрателн
Декември 1990 Париж
Kunstforum, Bd. 113, Mai/Juni 1991

Метаморфозите на не-мястото

Всеки един хубав проект съдържа в себе си утопия и степен на невъзможност, с което и потенциал да превърне едно „не"-място в Място, като му придаде част от енергията на своята утопичност и това го прави хубав.

През последните 20 години естетизацията на градските пространства в София с постоянни скулптурни и пластични композиции или е с неясен процедурен произход, което води до неясен естетически резултат и предназначение, или е свързана със интерпретирането националното символно и историческо наследство. Малко са художествените образци, които да напомнят, че София е съвременен европейски град, който има не само някакви архитектурно-исторически забележителности, но и показва съвременно трайно виждане за изкуство в градска среда.

Очевидна е **потребността** от актуализиране на мненията за ролята, мястото и значението на пластичните изкуства в публичното пространство, както и процедурите и критериите за тяхното реализиране.

Чрез представянето в изложба на 10 идейни проекта с концепция, пластични решения и онагледяване чрез средствата на дигиталния монтаж присъствието им в града, *„Възможно-Невъзможно: идейни проекти за естетизация на градската среда"* има за цел да провокира осъвременяване на виждането за ролята, мястото и значението на скулптурата в публичното пространство, както и да постави въпроси относно процедурите и критериите за нейното реализиране.

Изложба 18.10.-31.10.2011 Център за култура и дебат „Червената къща"

What (if):

Possible – Impossible: the two endpoints of the pendulum's movement, the orbit of thought, and why not of desire? Two dead spots with zero momentum, yet pregnant with energy…where the possible meets the impossible.

The magnitude of thought and its suspension to reality define the amplitude of its oscillations. Swaying between these two extremes transforms potential into kinetic energy: it's the rhythmic sway between what is possible and what is impossible that gives life to the illusion of moving forward.

Why (not)
You can only make art when you share this utopia feeling that you can change the world. The hardest part is to rethink art when utopia dies.
Christian Boltanski in an interview with Doris von Drathen
December 1990, Paris
Kunstforum, Bd. 113, Mai/Juni 1991

The Metamorphosis of Utopia

Meaningful projects grow out of utopia, out of some impossibility, and is pregnant with the powers of opening up horizons where there weren't any at all by lending its utopian quality, the gift of meaning.

The aesthetics of urban spaces in Sofia over the past 20 years is marked by two distinct features: it is either achieved through placing permanent sculpture and plastic compositions by virtue of questionable decision making – and the end result is aesthetically and ethically questionable – or builds on interpreting our symbolic and historical legacy. Few are the exceptions to remind us that Sofia is a modern European city that is not just another mix of landmarks with high architectural and historical value, but an effort to formulate a comprehensive strategy for urban art development. Clearly, attitudes towards the role and importance of plastic arts in public spaces need to be challenged and the existing practices – questioned.

Дългите Сенки на Залеза

южен парк

Дългите Сенки на Залеза

Идеен проект за скулптурна композиция
Района на Национален музеен комплекс „Арсенала"
/Национален музей „Земята и хората", сградата на гарнизонното стрелбище и
САМСИ - Софийски Арсенал - Музей за Съвременно Изкуство/

ГРАДЪТ И ПЛАНИНАТА

„Тази вечер Витоша е тъй загадъчна и нежна –
като теменужен остров в лунносребърни води..."
Христо Смирненски, „Цветарка"

Първият регулационен план на София след Освобождението е приет през 1880 година. Планът отрежда много терени за обществени градини и паркове, изграждат се Александровската (Градската) градина, Царската Ботаническа градина, Царската Зоологическа градина, започва и алейното залесяване на софийските улици и булеварди.

С градоустройствения план на столицата от 1892 година се отделя особено внимание на зелената система на София и е маркиран първият столичен парк – Борисовата градина, теренът на който е включвал предимно частни имоти, изкупени от собствениците им. Със същия план е очертано и началото на **Южния парк** в частта му около НДК и Арсенала – сега **Южен парк - Първа част.** Отреждането на тези терени за паркове се запазва и с всички последващи градоустройствени планове на столицата.

Приетата през 1934 година Наредба-закон за застрояване на столица София създава предпоставки за изработването на Общ градоустройствен план на София. Задачата е поставена на известния европейски специалист проф. арх. Адолф Мусман, проектирал градоустройствени планове на Щутгарт и Дюселдорф. Професор Мусман успява само за две години да изпълни с високо професионално умение възложена му задача. Проектираният от него план, известен като плана „Мусман" е утвърден от Народното събрание през 1938 година с Наредба–закон за одобрение на Общия градоустройствен план на Столичната голяма община.

Идеята на арх. Мусман за превръщането на София в богато озеленен град е защитена чрез блестящо развитата мрежа от паркове и озеленени части на града. Трите големи парка - Западният, **Южният** и Дървенишкият, са обединени с други свободни пространства чрез един своеобразен „зелен ринг» и превърнати в една цялостна зелена система.

Мощен „зелен клин" осигурява връзката на града с Витоша. Тази схема на зелената система се запазва във всички следващи градоустройствени планове, като се развива с нови паркови територии.

През седемдесетте години на XX-ти век се проектира **Южния парк** в четири части и се осъществява изграждането на Първа, Втора и Трета част. През 1985-1986 год. е одобрен и проект за изграждане на **Южен парк – четвърта част**, който не е реализиран, тъй като не са проведени отчуждителните процедури за осигуряване на терени за целите на изграждането му върху имоти, частна собственост.

Южният парк е структурообразуващ елемент за града и зелената му система и е предвидена по плана „Мусман" като **основен зелен клин към Витоша.** Идейният проект е разработен и одобрен през 1972 г., когато започва и неговото строителство. Териториално са обособени 4 части. В края на 70-те години, с построяването на НДК, I част отпада и се превръща в „околно пространство" - площад на двореца. В началото па 80-те години по актуализиран проект започват начални действия по реализация на II част, но поради липса на средства те са спрени. На тази част започва строителството на хотел „Хилтън". Най-значителна е реализацията на III част, която започва през 70-те години.

Същинският **Южен парк** е планиран в пейзажен стил (английски парк). Планировката е подсказана от разнообразния релеф и богатството на теренни форми. Структурно в парка са обособени 4 сектора. Главният подход, изграден върху равнинната част от терена, е оформен като декоративна настилка с богати цветници с геометрични форми.

В детския сектор са разположени няколко площадки, водни съоръжения и малки заведения за хранене. По стръмния скат под Правителствена болница са изградени няколко тематични изгледни площадки, които предлагат отдих и съзерцание. Предвидената по проект пейзажна корекция на р. Дреновичка остава нереализирана, поради голямото наводнение.

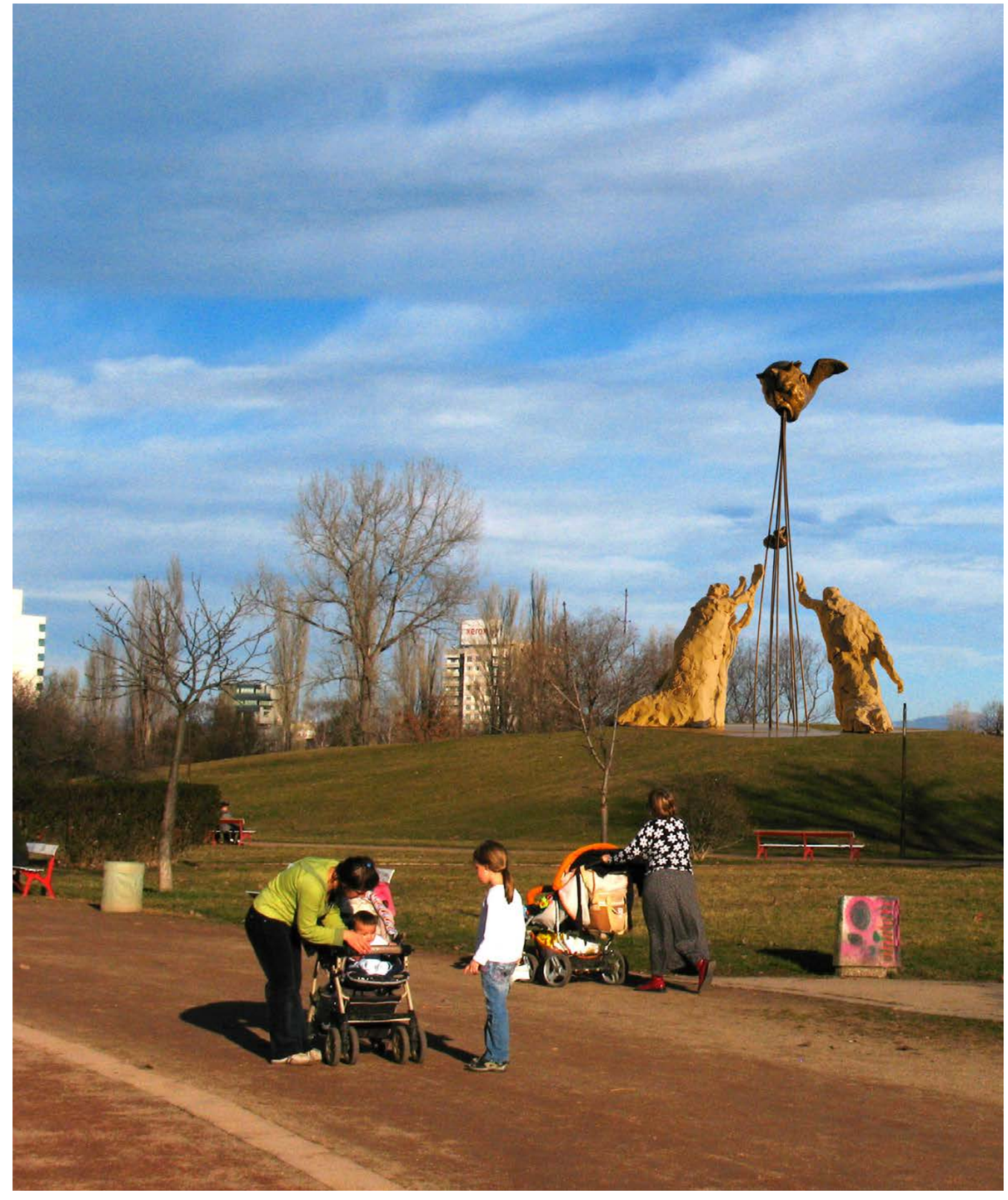

ИдЕяТа: СкУлпТуРнАтА кОмПоЗиЦиЯ кАтО БОЖЕСТВЕНИЯ ДЪХ, КАТО ВДЪХВАНЕ НА ЖИВОТ

Всяка проява на божествената реалност – а такава е сътворението в очите на вярващия – е възприемана в ислямската мистика за божията сянка, черна светлина, мрачен обеден час. Всяка форма определя границите на битието, тя не е нищо повече от сянка, произлязла от една по-висша светлина, която прикрива и разкрива едновременно

- Земята и хората, натурата и културата: основните ценности в разгръщането на живота и природния баланс.
- Традиция и модерност: съвременният пластичен поглед към традиционни сакрални събития, образи и символи.
- Иманентно и трансцедентно: връзка на ежедневно битовото с вечното и божественото.
- Материално и духовно: дух и материя, одухотворяване на материята, което е и същността на Скулптурата.
- Човешко и природно (божествено); плътно и безплътно (безтегловно) светлина и сянка.

Светлината е свързана с божественото, сенките са неотделими от материалното: със залеза на божественото и трансцедентното сенките стават дълги.

[мемориал на бъдещето: преклонение пред силата на за живота]

Вратата на Проявлението: Празникът на Тримата Влъхви

Лъчите символизират светлинно излъчване, което се разпространява, от център, слънце, светец, герой, дух... и се насочва към други същества. Те изразяват плодоносно въздействие от материален или духовен характер1.

Влъхва (мн.ч. влъхви, стб. влъхвъ) в славянското езичество означава жрец, добър магьосник, гадател, прорицател, лечител. Старобългарското влъхвъ е в основата на думата влъшьба (вълшебство) и влъшьбникъ (вълшебник).
Влъхви са се наричали древните славянски жреци, които освен, че служели на боговете, извършвали и различни магии в полза на рода, племето, за възстановяване на природния баланс. Въобще били оръдие на боговете, спомагали за съблюдаването на върховния божествен закон Правда и имали силно изразени шамански функции.
В смисъла на езически жреци, звездобройци, е употребено понятието влъхва и в Библията. В Новия завет(Матей 2) тримата влъхви, водени от Витлеемската звезда, идват да се поклонят на новородения Исус Христос и да му поднесат дарове. Имената им се срещат едва в средновековни източници, както и в гръцката ерминия на Дионисий от Фурна в порядък: Каспар, Мелхиор и Балтазар.
Пак според Евангелието те са се ориентирали по звездите.

РЕАЛИЗАЦИЯ
Място
проект за парка между хотел "Хилтън" музей "Земята и хората " и мол "София сити център"
Размери
широчина- 5.20м, дъмжина - 3.90м, височина на фигурите -3.25м височина на композицията 8.30м
Материал
шамот, бронз, стомана

1 Речник на символите" Жан Шевалие, Ален Геербрант българско издание издателска къща „Петриков" 2000 София, том първи стр 640

The Long Shadows of the Sunset

Project of sculptural composition in the area of Arsenal National Museum Complex (Earth and People National Museum, the building of the former garrison shooting and administrative building (Headquarters) of the Arsenal - SOFIA ARSENAL - MUSEUM FOR CONTEMPORARY ART)

• Earth and Men, nature and culture: fundamental values in the deployment of life and natural balance.
• Tradition and modernity: contemporary flexible attitude towards traditional sacred events, images and symbols.
• Immanent and transcendent: linking of the mundane with the eternal and divine.
• Material and Spiritual: spirit and matter, inspiring of the matter, which is the essence of sculpture.
• Human and natural (divine) material and ethereal (weightless) light and shadow.
Light is associated with the divine, the shadows are integral part of the material: with the decline of the divine and transcendent shadows become long.

Говори!

изход на спирка на метро
софийски университет „Св. Климент Охридски”

Говори!
Talk to me
/паметник на осенените и окрилените/

„...и вдъхна в лицето му дихание за живот,
и стана човекът жива душа"
(Бит. 2:7)

има ли живот, смъртта е вече там.

Християните вярват, че Светият Дух по време на цялата история е давал на определени лица, групи и цели народи своите благодатни дарове, които се предоставят на всеки вярващ посредством тайнствата. **айнството** е свещенодействие в християнството, при което вярващият приема благодатните дарове на Светия Дух. Тайнствата имат външна, видима, и невидима страна. Към външната страна се отнасят строго определените молитви и външни знаци, с които извършващият тайнството измолва Божията благодат. Невидимата страна е именно мистичното предаване на тази благодат върху този, спрямо когото се извършва тайнството. Тъкмо в това е съществената разлика между тайнствата и другите свещенодействия – молитви, богослужения, обреди.

Външно тайнствата са подобни на тях, но притежават именно невидимата страна, която ги издига на по-високо ниво.

Печатът на дара на Светия Дух
Не/поносимата орис на дарения, пропиляването им се наказва.
Думи и отговори. Остава последен въпросът „Защо?"
„...но хулата против Духа няма да се прости на човеците; и ако някой каже дума против Сина Човечески, ще му се прости; но ако някой каже против Духа Светаго, няма да му се прости ни на този, ни на онзи свят". (Мат. 12:31-32)

Светлината и думите
В началото **и в края**
Откровение
Тайнство
Светия дух
Страст и страх
Ориста на дарените
Тежестта на дарбите
Смъртта на чувствата

В старозаветните книги Светият Дух се явява предимно като източник на свръхестествени дарби за избрани харизматични личности, или за свръхестествени явления при важни исторически събития

„Но всекиму се дава да се прояви у него Духът за обща полза; защото едному се дава чрез Духа слово на мъдрост, другиму - слово на знание, чрез същия Дух;. едному - вяра, чрез същия Дух; другиму - дарби за лекуване, чрез същия Дух; . едному - чудодействия, другиму - пророчество, едному - да различава духовете, другиму - разни езици, а другиму - да тълкува езици. Всичко това го произвежда един и същият Дух, като разпределя всекиму по отделно, както си иска.."

В Новия завет разбирането за Светия дух е значително по-ясно и разработено. Тук това разбиране освен по-широки мистични, придобива и ясно изразени етични параметри. Духът вече не е просто „участник" в свещената история, но и екзистенциална и духовна величина, водеща по пътя на религиозното и нравственото усъвършенстване.

Паметникът е ситуиран непосредствено до софийския университет „Св. Климент Охридски"

Talk to Me!

(monument of enlightened and inspired) "...And breathed into his nostrils the breath of life and man became a living soul" (Gen., 2:7)
The monument is situated next to the Sofia University "St. Kliment Ohridski".

Пророк

Духовной жаждою томим,
В пустыне мрачной я влачился,
И шестикрылый серафим
На перепутье мне явился.
Перстами легкими как сон
Моих зениц коснулся он.
Отверзлись вещие зеницы,
Как у испуганной орлицы.
Моих ушей коснулся он, -
И их наполнил шум и звон:
И внял я неба содроганье,
И горний ангелов полет,
И гад морских подводный ход,
И дольней лозы прозябанье.
И он к устам моим приник,
И вырвал грешный мой язык,
И празднословный и лукавый,
И жало мудрыя змеи
В уста замершие мои
Вложил десницею кровавой.
И он мне грудь рассек мечом,
И сердце трепетное вынул,
И угль, пылающий огнем,
Во грудь отверстую водвинул.
Как труп в пустыне я лежал,
И бога глас ко мне воззвал:
«Восстань, пророк, и виждь, и внемли,
Исполнись волею моей,
И, обходя моря и земли,
Глаголом жги сердца людей».

А. С. Пушкин

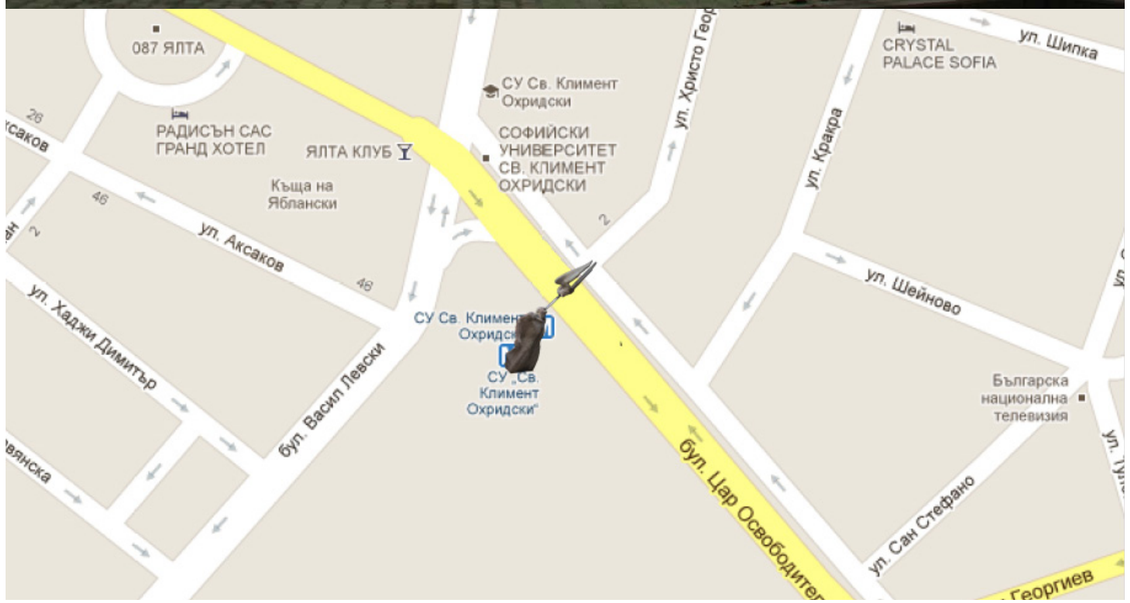

Пиета За Надежда

пътнен възел по пътя към кв. „Надежда".

За Надежда

Пиета – тема в християнското изкуство, изобразяваща Дева Мария, държаща мъртвото тяло на Христос.
Тук е Смъртта и мъртвото тяло, прието от майката /жената/.

В пропадането в бездната на мъката и отчаянието от загубата, в празнотата на липсващия живот, само там се крие надеждата за силата на вярата и любовта, донасящи нов живот. Надежда за възкресение.

Скулптурата е разположена в края на бул. „Мария Луиза" на пътния възел по пътя към кв. „Надежда". Името на квартала е дадено от първите заселници в чест на най-малката сестра на Цар Борис III – Нейно Царско Височество княгиня Надежда.

Какво са изгубили и в какво са се надявали тези първи заселници от началото на 20-ти век, ние не знаем. Можем само да предполагаме, пътувайки в началото на 21-ви век със своите загуби през пост-социалистически пейзаж с железни стълбове и панелни блокове към /кв./ „Надежда".

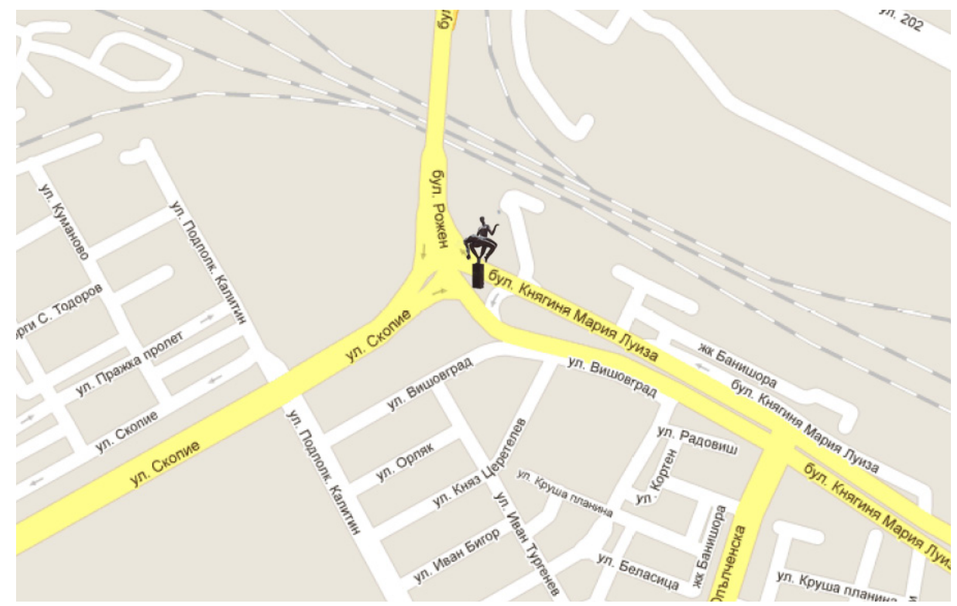

To the Hope

The sculpture is located at the end of Maria Louiza Boulevard at the junction towards Nadejda residential area. This residential area was named by the first settlers in honour of the youngest sister of Tsar Boris III - Her Royal Highness Princess Nadejda (Hope). We do not know what these settlers lost and what were their hopes for. We can only guess traveling in the early 21st century with their losses through the post-socialist landscape with iron poles and concrete blocks of apartments towards Nadejda residential area.

Преклонение: Пясъчна памет

градинка пред храм
“Св. Седмочисленици”

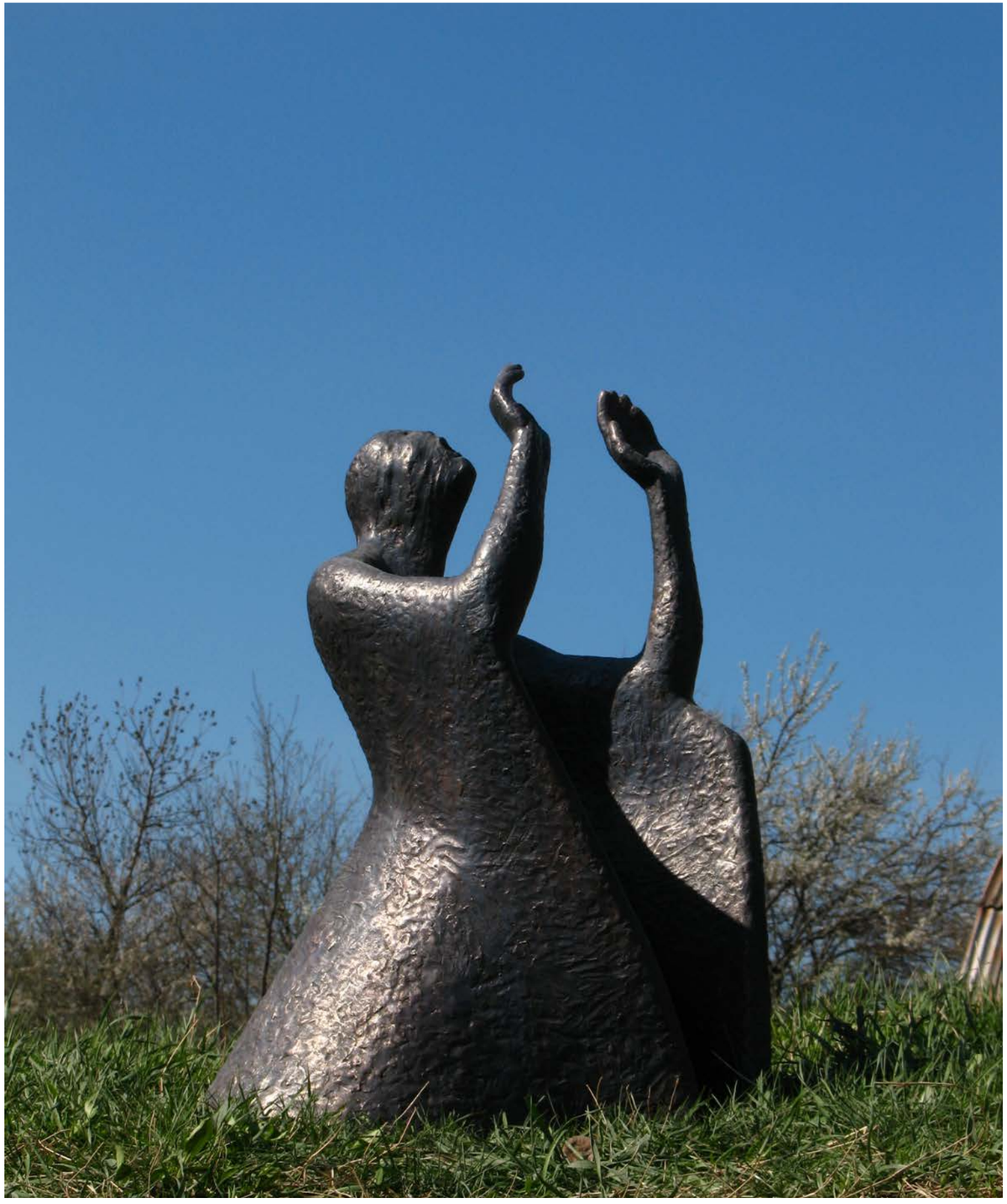

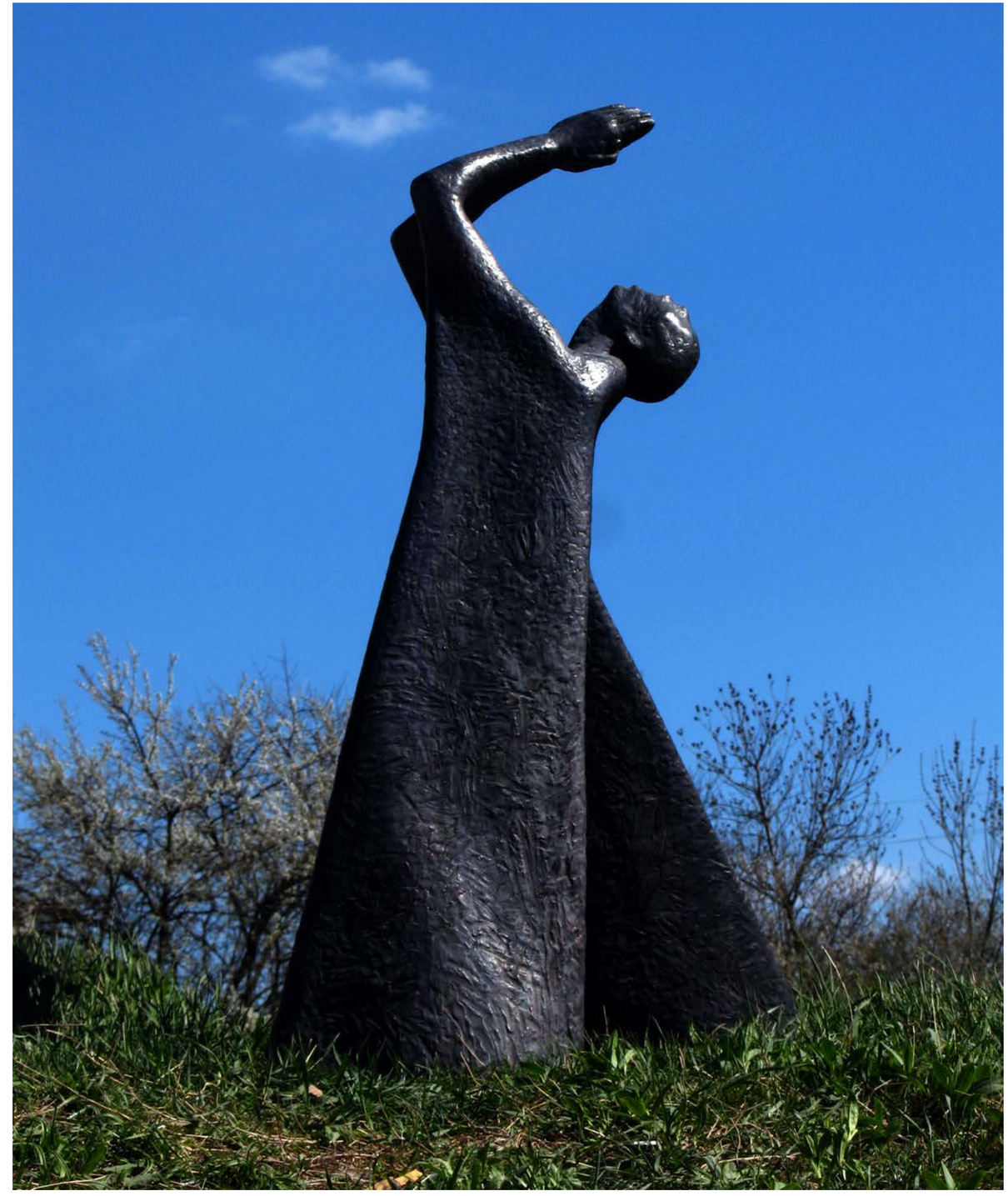

Преклонение: Пясъчна памет

В памет на някакъв конкурс за паметник на загиналите по времето на комунизма

Паметта на пясъка, заливан от вълните на времето.
Писането по пясъка в промеждутъка между вълните . Смисълът на писането по пясъка е в самото писане, в действието, в желанието за действие, в самия акт на изваждане на повърхността на вътрешните човешки вълнения.
Писането върху пясъка, следите върху него, материализират мимолетността, тленността на човешкото присъствие, забравата, амнезията.

Паметник на забравата

Остава молбата като желание за спасение на душите
Тя надживява вълните на времето,

Две фигури, с липсващи торсове и тела, с глави, с лица и ръце нагоре вням вик за спасение, около тях пясък, върху който са написани имена на загинали, знаците са нетрайни. Времето, минувачът, вятърът, дъждът ги заличават, тези които помнят, ги пишат отново и отново, ако има останали такива. Паметта е в тях, всекидневното пренаписване е напомняне, че памет има, Ако ли не, то тогава не остава нищо друго, освен да е паметник на забравата.

Друг е въпросът, че храмът е бил „Черната джамия", градинката, оградена със зид, а северно от нея на мястото където днес е южната фасада на Министерството на вътрешните работи са били килиите на затвор, както споделя отец Валентин, служител в днешния храм „Св. Седмочисленици" и сутрин рано, на зазоряване са бесели осъдените на смърт на бесило, издигнато на изхода на градинката към ул."Граф Игнатиев" и „6-ти Септември". Но на тази история е било редно за бъде забравена, заровена в пясъците на времето.

Единственото, което присъства са бронзовите фигури на молещите се за покаяние и спасение на забравените души и пясъкът. И там децата си играят, безгрижно...

Homage: Sand Memory

The garden in front of Sveti Semdochislenitzi church. Memory of sand washed by the waves of time.
Sand writing in the interval between waves. The point of sand writing is in writing itself, in the action, in the desire for action, in the very act of showing the inner human emotions. Sand writing, the traces on it materialize the ephemera, mortality of human presence, forgetfulness, amnesia.

Monument of Oblivion
The request remains as a desire for the salvation of souls. It survives the waves of time.

Преклонение: Пясъчна памет

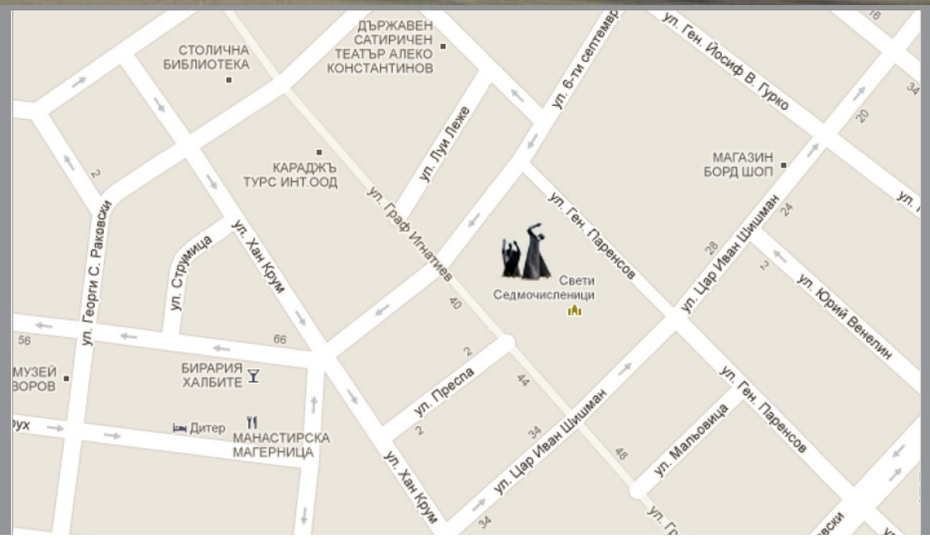

Преклонение: Пясъчна памет

градинката пред храм “Св. Седмочисленици”

Езерото на Мечтите

южен парк

Езерото на Мечтите / Dream Lake

Dream lake * езерото-мечта , /мечтаното езеро/ на новото хилядолетие

Сирените в древногръцката митология са полужени-полуптици. Те са морски нимфи -наяди. Сирените привличали минаващите край тях моряци с песните си и ги завличали в дълбините, където те се удавяли.

Според **съвременните gender митологии** ролята на пола и присъствието на жената в съвременността е силно променена така, както и отношенията между половете.

Скулптурната композиция „ Dream lake" пренаписва като осъвременява древногръцката представа за опасните води и женското присъствие в тях, като разменя половете. В центъра на композицията е мъжка сирена, около която три женски създания запленени от нея/него в екстаз губят както самоличността си така и себе си. Скулптурната композиция е ситуирана в средата на езеро /в южния парк/, с което прави връзка с традиционната митология за нимфите-наяди каквито са сирените

Нимфи

наяди - нимфи на сладководните потоци и езера. Има 5 вида наяди:
лимнади- нимфи на езерата
Pegaiai - нимфи на извори
Krinaia - нимфи на извори, фонтани
Potameides - нимфи на реки и потоци
Eleionomai - нимфи на блата и тресавища

В традиционните представи за сирените надделява символиката на смъртоносната съблазън.

Ако сравним живота с пътешествие, сирените ще олицетворяват пречките, породени от желанията и страстите. Тъй като произлизат от неопределените елементи въздух /птица/ вода /риба/, те са започнали да изобразяват творения на безсъзнателното, обаятелни и ужасяващи мечти, в които се проявяват тъмните и примитивни страсти на човека. Те символизират самоунищожението на желанието, на което извратеното въображение представя невероятна мечта, вместо действителен предмет и осъществимо действие. Необходимо е както Одисей, да се заловиш за осезаемата реалност на мачтата, която се намира в центъра на кораба, за да избягаш от илюзиите на страстта

Днес Одисей е жена.

До колко самият проект не е творение на безсъзнателното, а обаятелната и ужасяваща мечта да е сирена –мъж /мъжка сирена/ която да отмъсти и завлече към гибел доминиращата /овластената/ днес жена?

Доверявам се на безсъзнателното, което подсказва че безсъзнателното е реално.

А разхождащите се в парка хвърлят в **„Езерото на Мечтите"** стотинки за щастие и за Вечна и Неразделна Любов. /ВНЛ/

Dream Lake
(South Park)

By updating the ancient idea of the dangerous waters and women's presence in them the sculptural composition "Dream Lake" rewrites, changing the genders. In the center of the composition stands a male siren around which three female creatures enchanted by her / him and in ecstasy lose their identity and themselves as well. This sculptural composition is situated in the middle of the lake /in the South Park/, which refers to the traditional mythology of Nymphs such as sirens.

Siren song

This is the one song everyone
would like to learn: the song
that is irresistible:

the song that forces men
to leap overboard in squadrons
even though they see beached skulls

the song nobody knows
because anyone who had heard it
is dead, and the others can't
remember.
Shall I tell you the secret
and if I do, will you get me
out of this bird suit?
I don't enjoy it here
squatting on this island
looking picturesque and mythical
with these two feathery maniacs,
I don't enjoy singing
this trio, fatal and valuable.

I will tell the secret to you,
to you, only to you.
Come closer. This song

is a cry for help: Help me!
Only you, only you can,
you are unique

at last. Alas
it is a boring song
but it works every time.

Margaret Atwood

Езерото на Мечтите / Dream Lake - южен парк

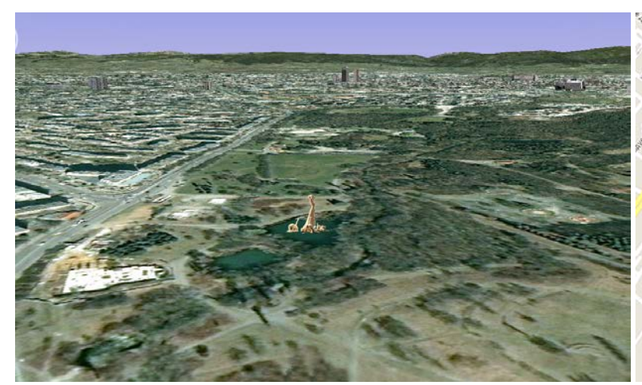

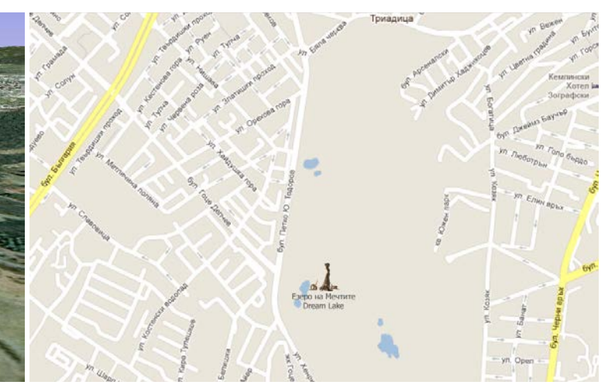

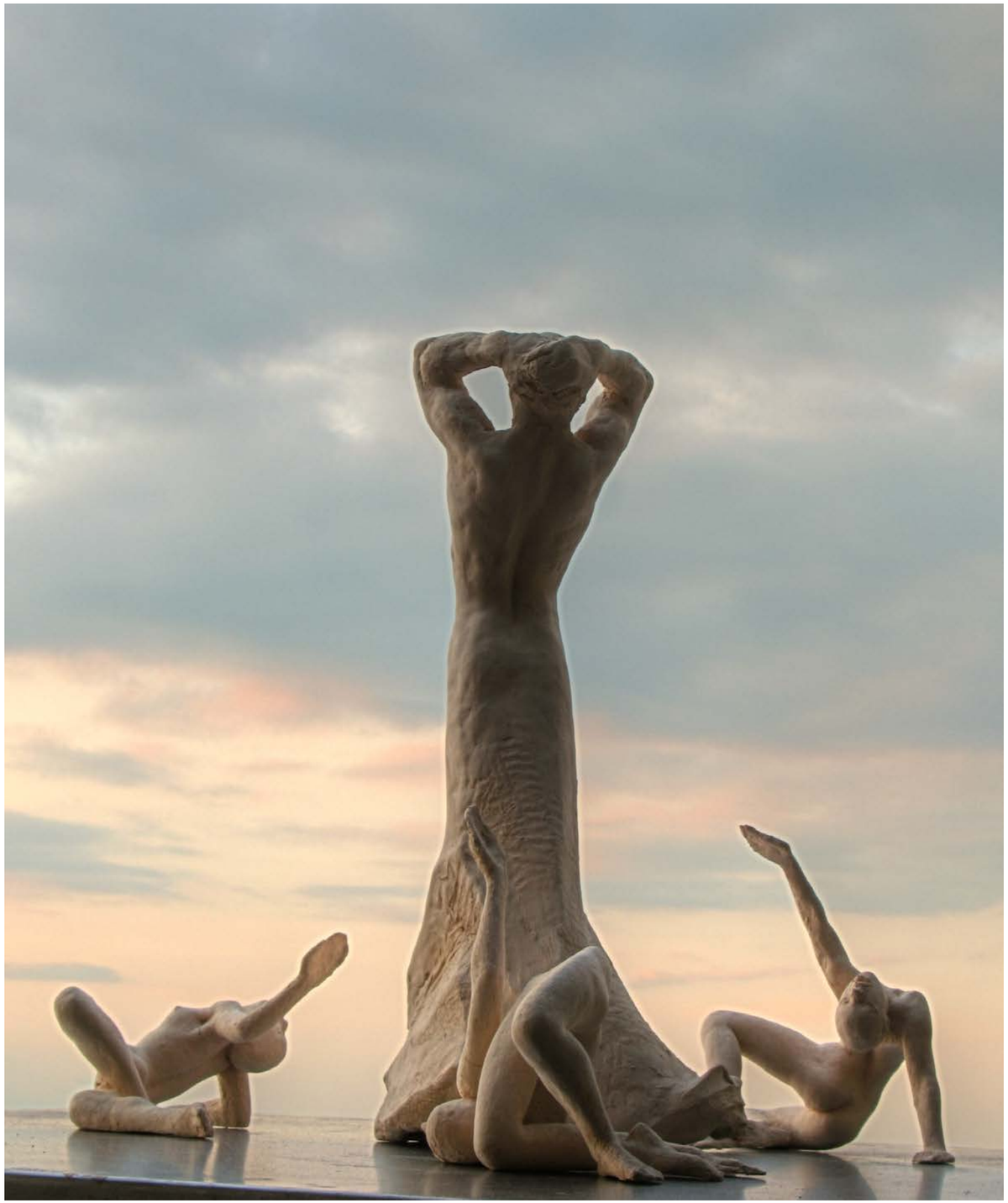

"Те победиха"

МЕМОРИАЛ НА БЕЗСМЪРТНИТЕ

площад "България"

Те победиха

Три казарми - на 1-ви и 6-ти полк на Първа Софийска пехотна дивизия, по-известна като Желязната - са били разположени на мястото, където днес се издига НДК.

Дивизията води победни боеве с турците при Люлебургаз, Бунархисар и Чаталджа по време на Балканската война.

В Междусъюзническата война полковете й бият сърбите към Ниш и се сражават с гърците по поречието на Струма. През първата световна война : В Сърбия Дивизията участва в Моравската операция, после в Косовската операция, след това превзема Лясковац и Пирот. На Румънския фронт
победният й марш започва при превземането на Тутраканската крепост. При Кубадин прегазва на нож руските части. Седмици по-късно полковете й преминават в тържествен марш по улиците на Букурещ. През 1917г. са прехвърлени на Южния фронт, където след пробива при Добро поле и Солунското примирие са предадени в плен, без полково знаме да попадне у врага. Всички до едно са спасени с риск за живота на десетки офицери, крили ги под дрехите, във възглавниците си, в тайници и хралупи.
След бягства и нощни преходи връщат знамената в двореца.

Признателни софиянци издигат пред казармите на 1-ви и 6-ти полк, на мястото на днешното НДК три големи мраморни стени, на които със златни букви са изписани имената на близо 4000 загинали офицери, подофицери и войници.

Монументът се превръща в място за тържества, помени, паради, и други военни чествания.
За да разчистят терен за бъдещия Двоец на културата комунистите разрушават паметника.

Те победиха
Мемориал на безсмъртните
2011

Изграден на пл. „България", смисълът, зададен от историята на **мястото**, се разширява именно от днешното му име, с което значението на паметника прераства в мемориал на безсмъртните.

Безсмъртните са идеални, нематериални, невидими и живеят в съзнанието на хората – това е памет и затова са безсмъртни. Смъртта на безсмъртните е в забравата.

Помненето в 21в. е все по-трудно поради огромното ежедневно количество информация, която мозъкът е принуден да обработва за единица време. Затруднена паметта се опира на изкуствената памет, а светът се дублира в дигиталното си отражение, което все по-често престава да отразява своя първообраз.

Мемориалът на безсмъртните предлага освен класически физически образ излят в бронз и нематериално и невидимо присъствие. Електронен архив с имената на безсмъртните се излъчва в пространството около паметника.

Всеки, който има функция Bluetooth /или безжичен достъп до интернет/ на телефона си, е достатъчно да я активира и започва да получава текст, видеокадри, картини и звуци, напомнящи за историята на мястото, припомнящи имената на безсмъртните в българската история /като текст или като аудио-запис - произнесени думи, имена/ Всеки достъп до архива е уникален и произволен, с което се избягва линейната последователност присъща на всеки списък. Технологиите улесняват и позволяват предаването и на визуални и аудиоматериали.
На важни национални празници се излъчва информация – текст визия и звук свързани с конкретния случай.

Паметните плочи и надписи са заместени с потока невидима информация, обгръщаща паметника, а окото остава да възприеме чистата скулптура. Остава и тръпката от срещата на видимото с невидимото.

„Те победиха: Мемориал на безсмъртните" предлага нова интерпретация на ползването и прилагането на нови технологии в скулптурата и в нейното възприемане/ приемане в публичното пространство, като съчетава класическото пространство с виртуално.

"Те победиха" мемориал на безсмъртните.
площад "България"

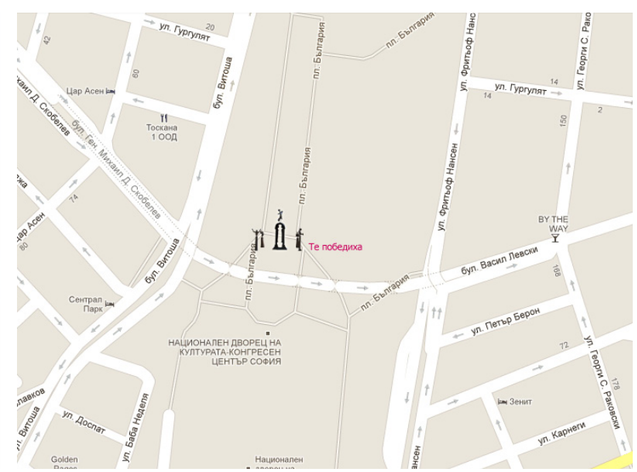

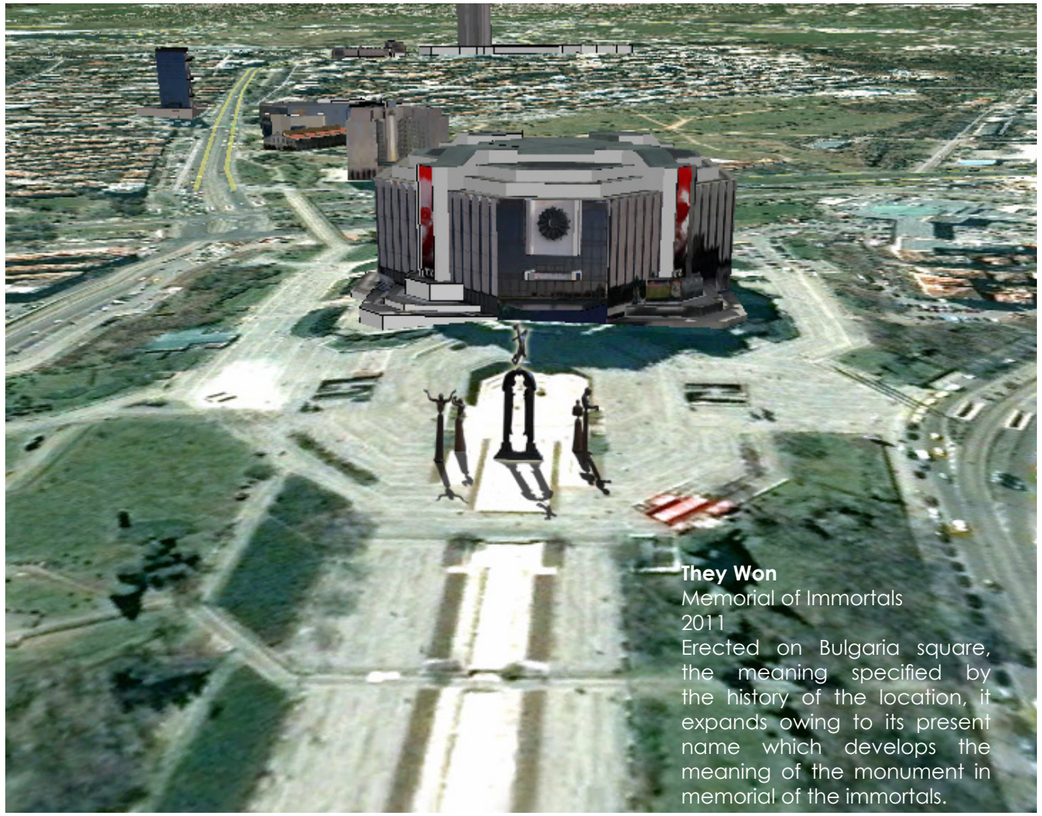

They Won
Memorial of Immortals
2011
Erected on Bulgaria square, the meaning specified by the history of the location, it expands owing to its present name which develops the meaning of the monument in memorial of the immortals.

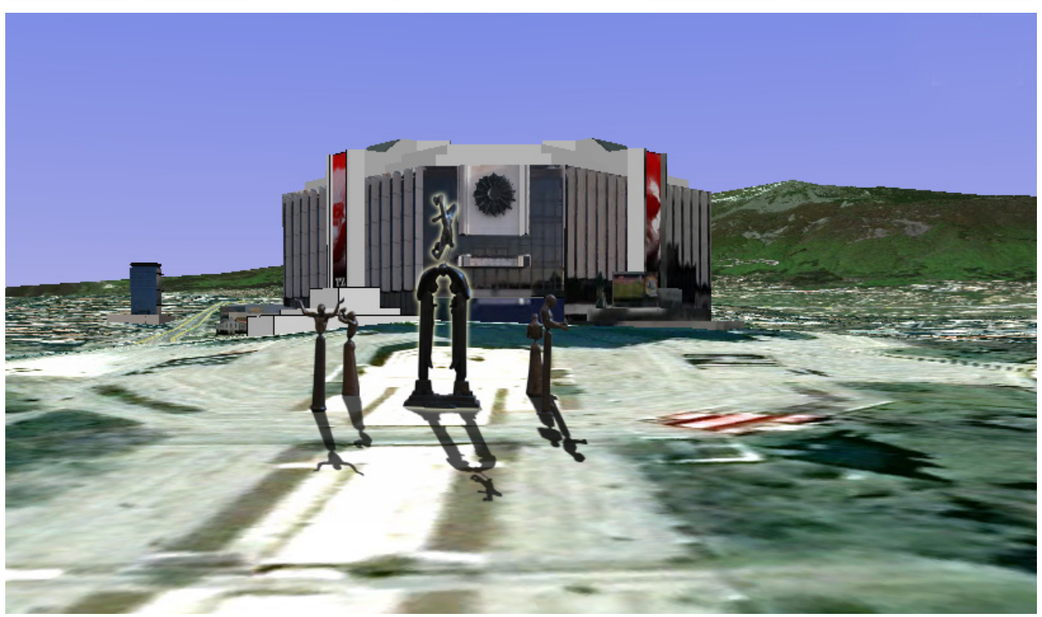

Храм на Младостта

ж.к. „Младост"

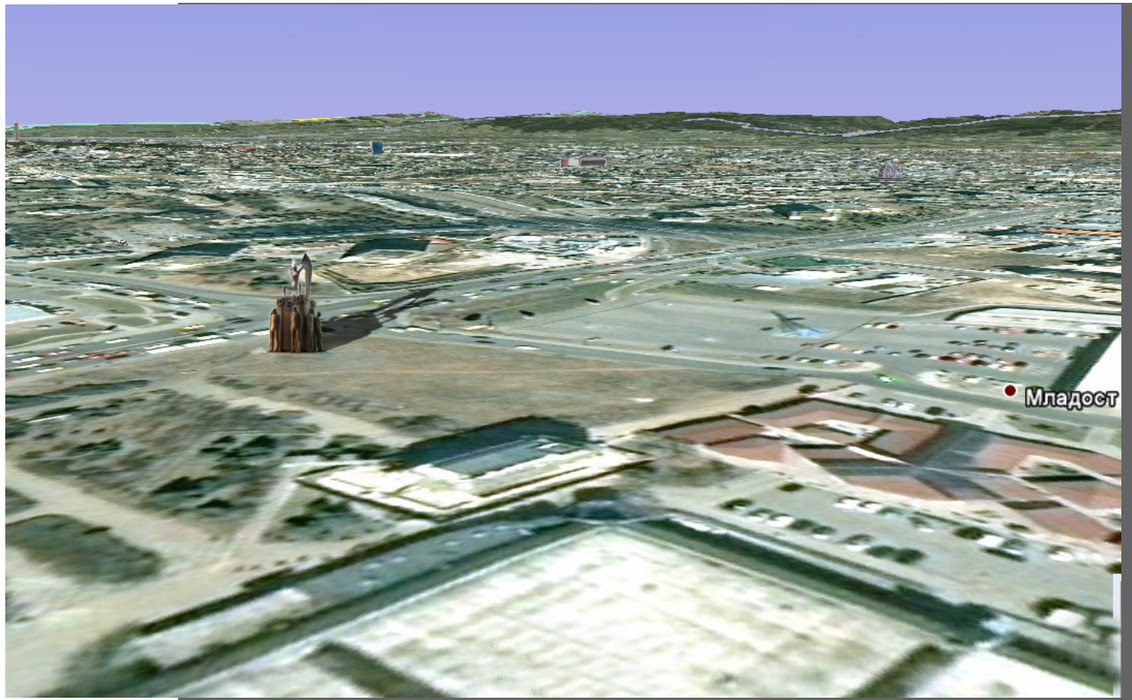
Младост

Младост
бул. Андрей Ляпчев
ул. Свети Климент
ул. Кръстьо Раковски
ул. Анна Ахматова
ул. Ресен
ул. Филип Аврамов
бул. Александър Малинов

Temple of Youth

Location: Mladost [Youth] residential area

Temple - Tower of Youth
to the Mother Goddess before she became Mother
Mother Goddess. She is the messenger in the temple of life, she is the guardian of the sacred fire which is the symbol of eternal love in creation.

Храм на Младостта

Място ж.к. „Младост"

Богиня-майка е основно божество в много митологии и религии. Тя е покровителка на плодовитостта и плодородието, на жените майки и стопанки, но и на девиците, пазителка е на култа към Слънцето и живия огън, както и покровителка на животните и лова. В тракийската религия се счита, че се е самозаченала след което ражда сина си - Слънцето. По този начин се постига космическото равновесие, обяснен е природния цикъл и кръговрата на живота и смъртта.

Много често Богинята-майка се свързва със земята и е въплъщение на женското творческо начало. Нейната основна функция е да дарява живот.

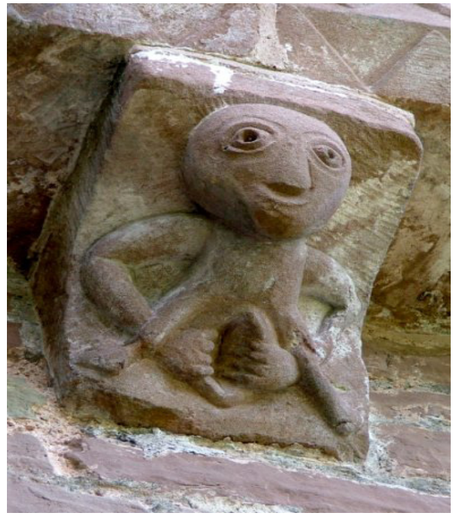

Sheela na Gig at SS Mary and David's Church, Kilpeck , England

Богинята-майка има множество различни лица и ги "носи" едновременно. Лицата са:

- Девицата – дарява вдъхновение и интуиция.
- Майката – топлина и растеж.
- Старицата – унищожение и обновление.

Храмът - Кула на младостта

На Богинята-майка преди да стане майка

Богинята-майка Тя е вестителката в храма на живота, тя е пазителката на свещения огън, който е символ на вечната любов в Творението.

Присъствието на птицата в иконографията при изобразяването на Богинята-майка е напълно закономерно, тъй като тя разкрива една от основните хипостази на женското божество, а именно на даваща живот, закрилница и посредница.

Фиалата от Рогозен.
Крилатата Богиня Майка

Млада и красива

Младостта - енергия, еротика, простор за развитие, плодовитост

8 пазителя без лица

8 еднородни мъжки лица в капителите на колоните

Навсякъде осем е числото на космическото равновесие. То е числото на главните посоки към което се прибавят и междинните; числото на розата на ветровете, на атинската Кула на Ветровете

Релефи с изображения на прегръщащи се фигури

Вътре гори огън

Война и Свят

площад “Знаме на мира”
булевард „Пушкин“
кв. Павлово

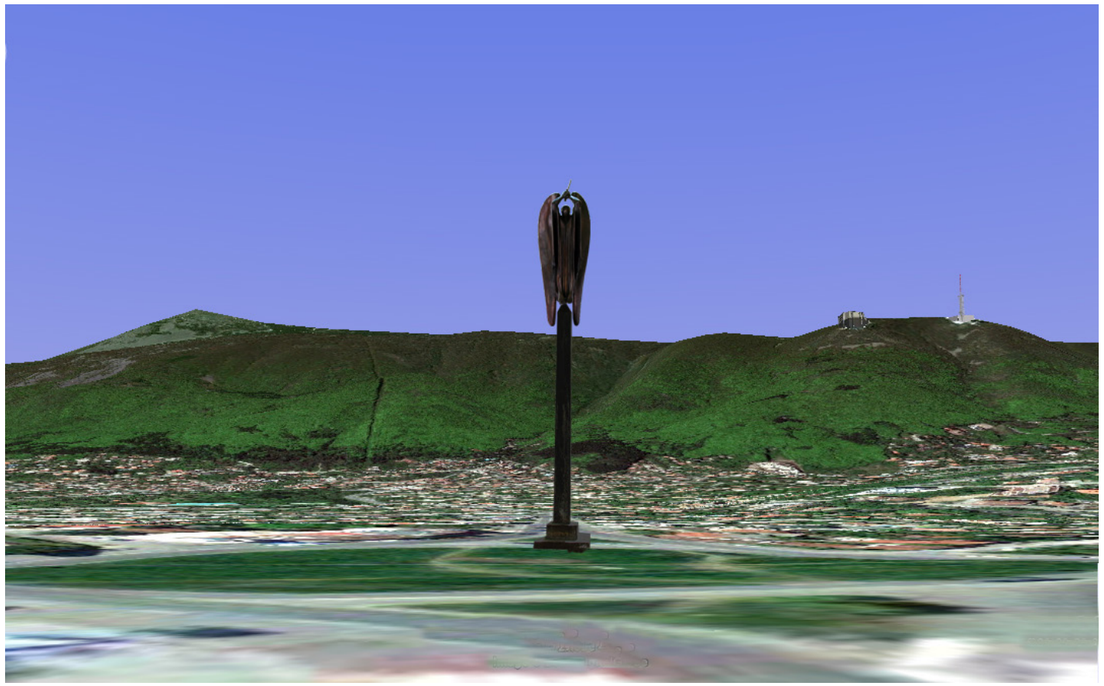

Война и Свят

площад „Знаме на мира" кв. Павлово , София

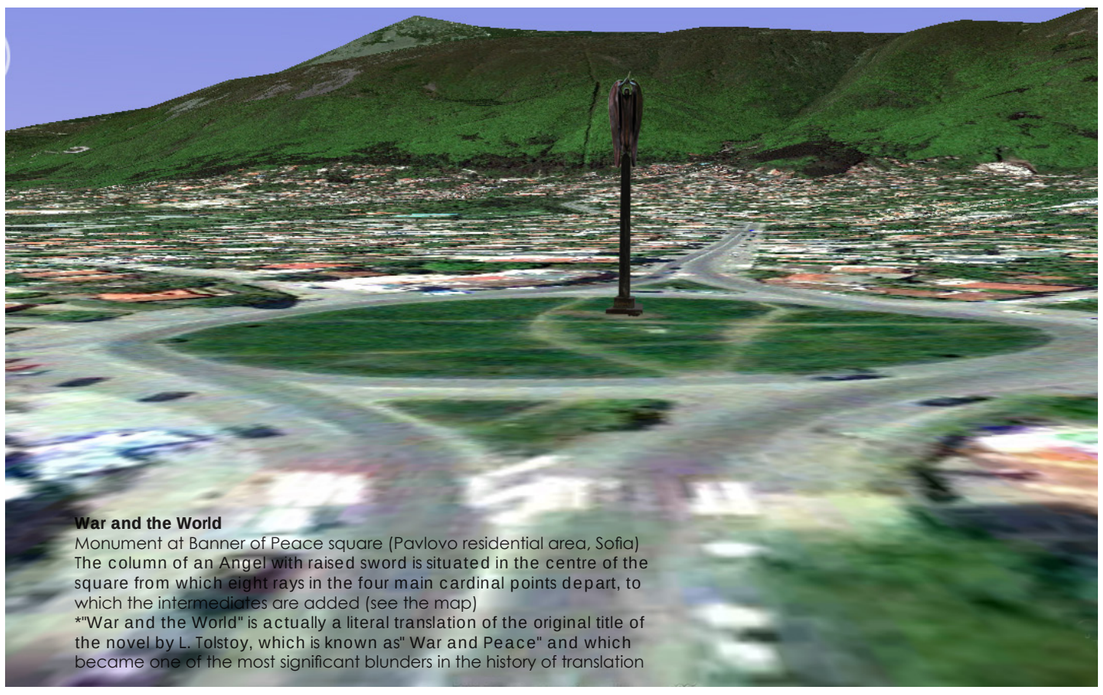

War and the World
Monument at Banner of Peace square (Pavlovo residential area, Sofia)
The column of an Angel with raised sword is situated in the centre of the square from which eight rays in the four main cardinal points depart, to which the intermediates are added (see the map)
*"War and the World" is actually a literal translation of the original title of the novel by L. Tolstoy, which is known as" War and Peace" and which became one of the most significant blunders in the history of translation

площад „Знаме на мира" кв. Павлово , София

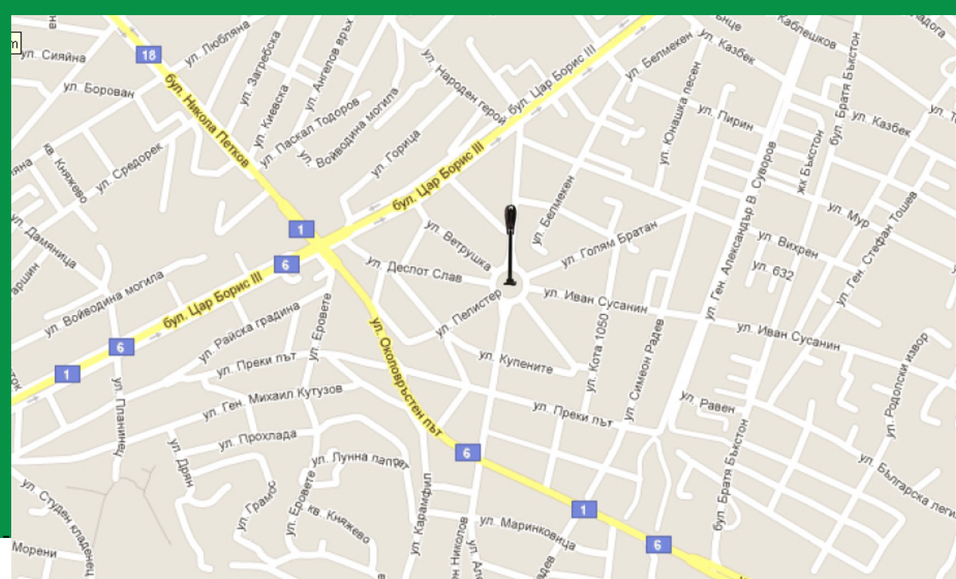

Войната и Светът[1]

Паметник на площад „Знаме на мира" кв. Павлово , София

На 15 април 1935 г. в кабинета на американския президент Франклин Рузвелт се събират двайсетина мъже в тъмни костюми. Те са представители на САЩ и страните от Централна и Южна Америка. Поводът да са в Овалния кабинет е подписването на пакта „Рьорих" - първият международен договор за защита на културните ценности по време на война и в мирно време. Инициатор на идеята е Николай Рьорих - руски художник, философ, организатор на най-голямата научна експедиция на XX век и страстен поклонник на Изтока. Отличителен знак на договора става знамето на мира - бял фон с три съединени червени сфери в кръг, което е трябвало да се развява над културните паметници по света. Малко известен е фактът, че това е далечната предистория на асамблеята „Знаме на мира". И името, и девизът ѝ „Единство, творчество, красота" са заети от философската система на Рьорих

Св. архангел Михаил е един от четиримата архангели в Стария Завет (заедно с Гавраил, Рафаил и Уриил) и един от седемте архангели в Библията. В народните вярвания е известен като "душевадец": той се спуска при умиращия, с нож изтръгва душата му и я отвежда в отвъдния свят, където заедно със св. Петър я отправя в райската градина или в пъкъла (според това дали е праведна или грешна).

Архангел Михаил е още водач на ангелите и светец-покровител на войниците. Като началник на **небесните войнства**, Михаил е наричан също и "архистратиг" в православната традиция.

Архангел Михаил пази тялото на Моисей и превежда душите на мъртвите до ада или рая. Самото име Михаил буквално преведено означава "Кой е като Господ?" (miyka'el бил **бойния вик на небесните армии** на иврит).

Колоната с Ангел с вдигнат меч е ситуирана в центъра на площада, от който тръгват осем лъча в четирите главни посоки на света към, които се прибавят и междинните. /виж картата/

Св. Архангел Михаил взима душата на богатия.
Стенопис от Рилския манастир

---

1 „Война и свят" е всъщност превод на оригиналното заглавие на романа на Л. Толстой, който е известен като „Война и мир", с което става един от най-показателните гафове в историята на превода.

Четири Колони на Властта

площад “НЕЗАВИСИМОСТ”

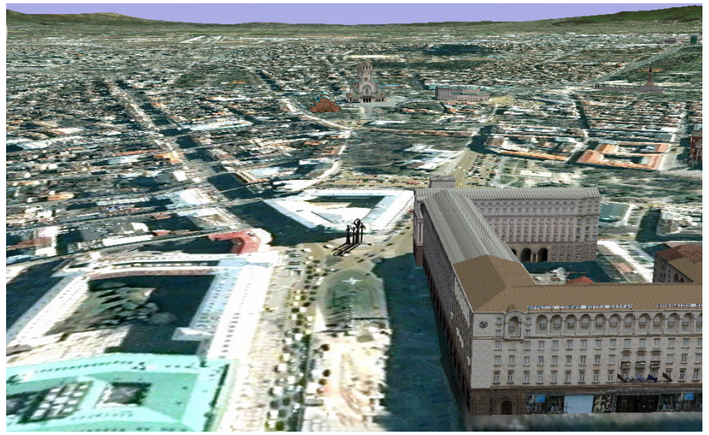

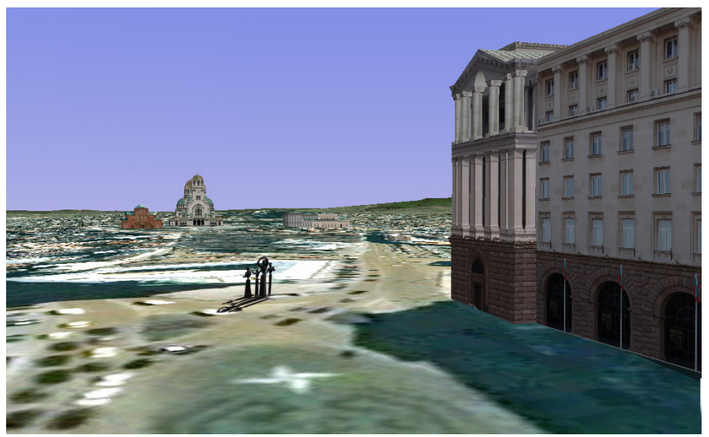

Четири Колони на Властта

площад “Независимост”
София

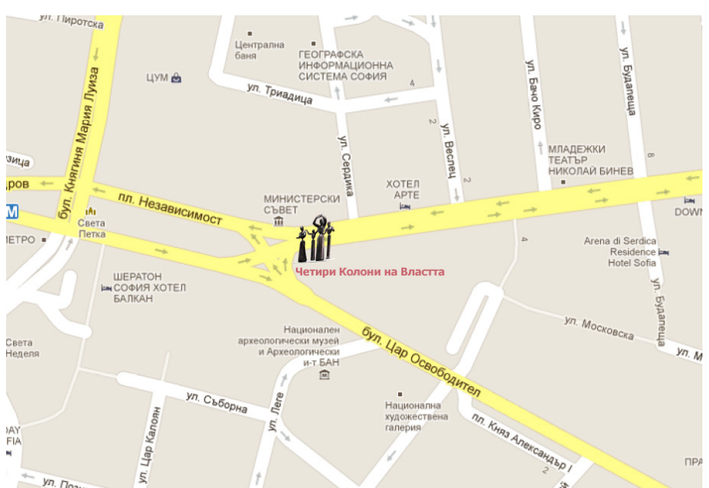

Four Pillars of Power

The space of the Independence Square is imbued with the dense powerful presence of stone buildings of the state governance. Four Pillars of Power materialize and display the triumph of the balanced power in sculptural form.

Четири Колони на Властта

Четири

Четири са сезоните в годината; четири са седмиците в месеца; четири са посоките на света; четирима са евангелистите; четири на брой са и ъглите в дома ни и т. н. Числото 4 е символ на универсална устойчивост и стабилност. Неговата надеждност се представя като квадрат - страните на космоса, времената на годината и елементите огън, земя, въздух и вода

Четворката е първата висша изява на материята, отваряне триъгълника за да образува квадрат. В него се съчетават – духа, душата, ума, тялото.

Четворката притежава ключа към всичко, което е свързано с формата, плановете, идеите и дава основата за устойчиво съществуване на всичко съществуващо.

Колона
Вертикален конструктивен елемент, който пренася, основно чрез натиск, натоварванията от конструкцията над него към конструктивните елементи под него. Колоните често се използват, за да поддържат греди или арки, върху които лежат тавани или стени. Възможно е колоната да няма само носеща роля, а да изпълнява декоративна или триумфална функция (да поддържа статуя).

Власт
Вменено е усещането че Властта трябва да се мисли като неотменима природна даденост, в която се вписва човешкото присъствие. Човекът присъства през властта, през практиките да владее и подчинява. Човекът отсъства чрез властта. Подчинен, присъствието или отсъствието му е незабележимо и в рамките на статистическа грешка.
Властта е надчовешка, над логиката на мнозинството или малцинството, над отделния човек, срещу отделния човек – той задължително е с лице към нея, става „лице" и е винаги „под" - поданик, под, основа на властта, която винаги е вертикална, но и не може да й обърне гръб, защото тя е навсякъде.

Четирите колони на властта са базирани върху идеята за символността на четирите основни елемента - въздух, огън, вода, земя, като има вариант - петият елемент да е човекът – зрител на Площад „Независимост" и без него Колоните не работят.
Пространството на пл. „Независимост" е наситено с плътното властово присъствие на каменните сгради на държавното управление. **Четири колони на властта** материализира и визуализира триумфа на балансираната власт в скулптурен образ.

Четири Колони на Властта
площад "Независимост"

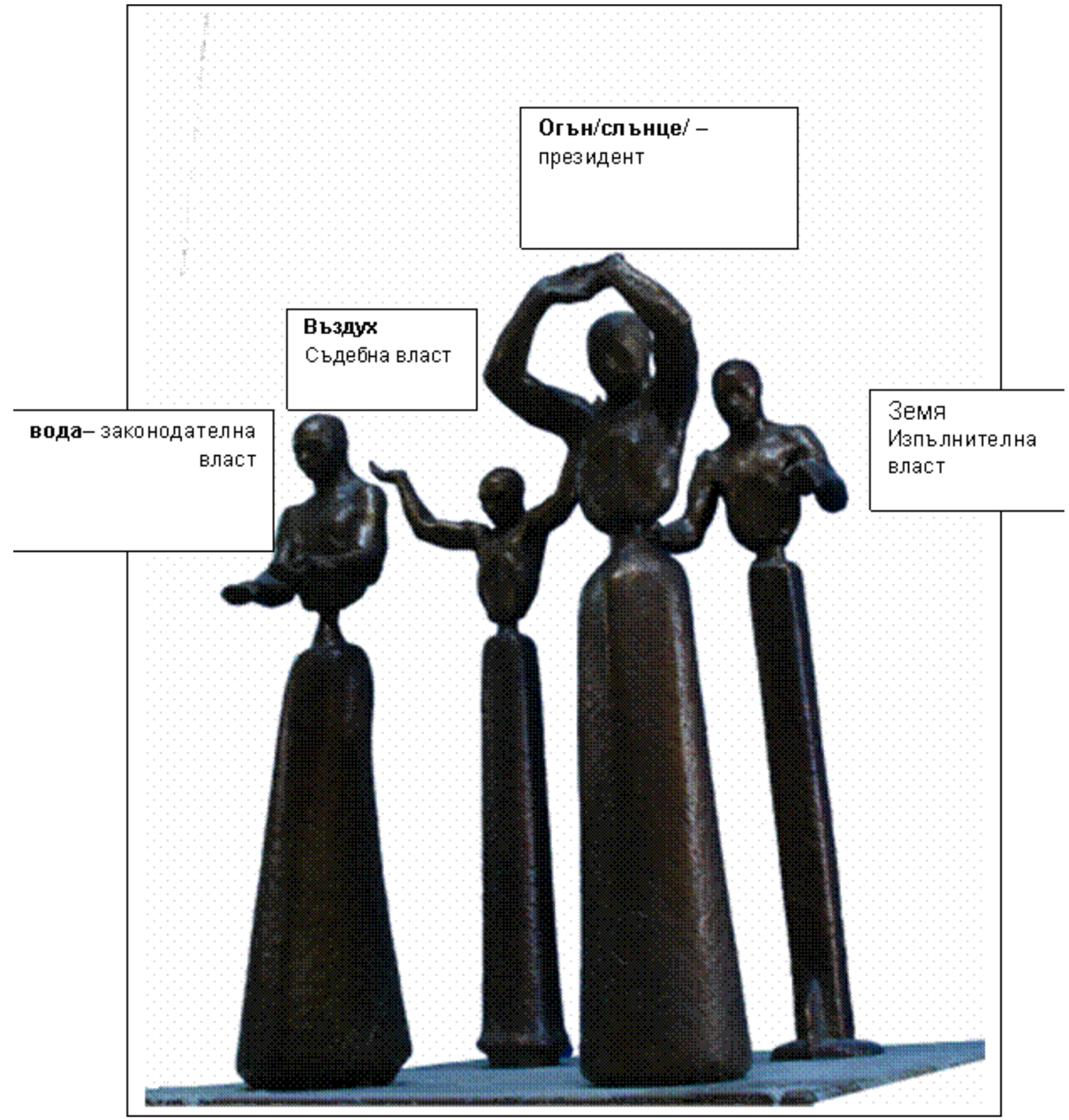

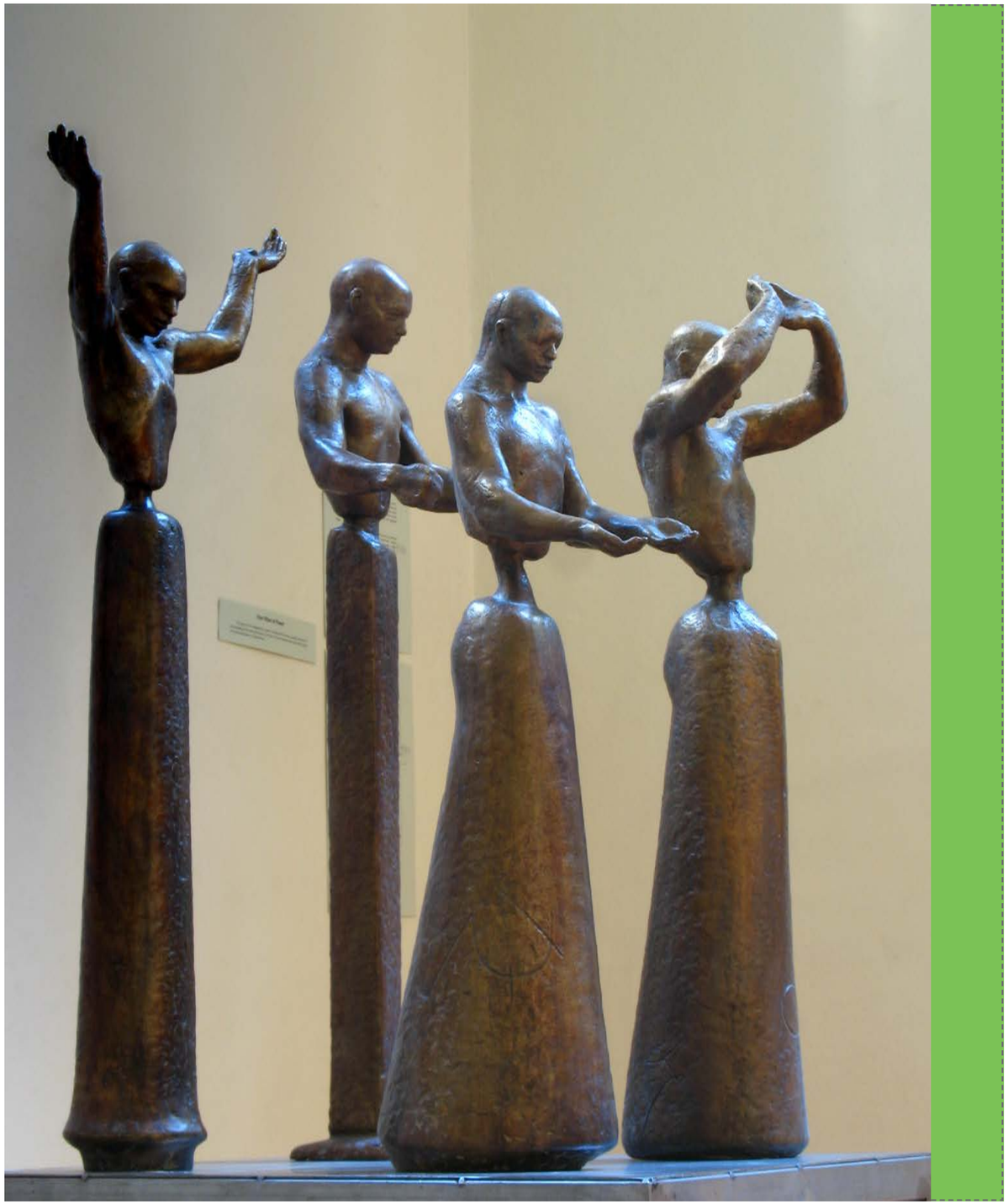

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

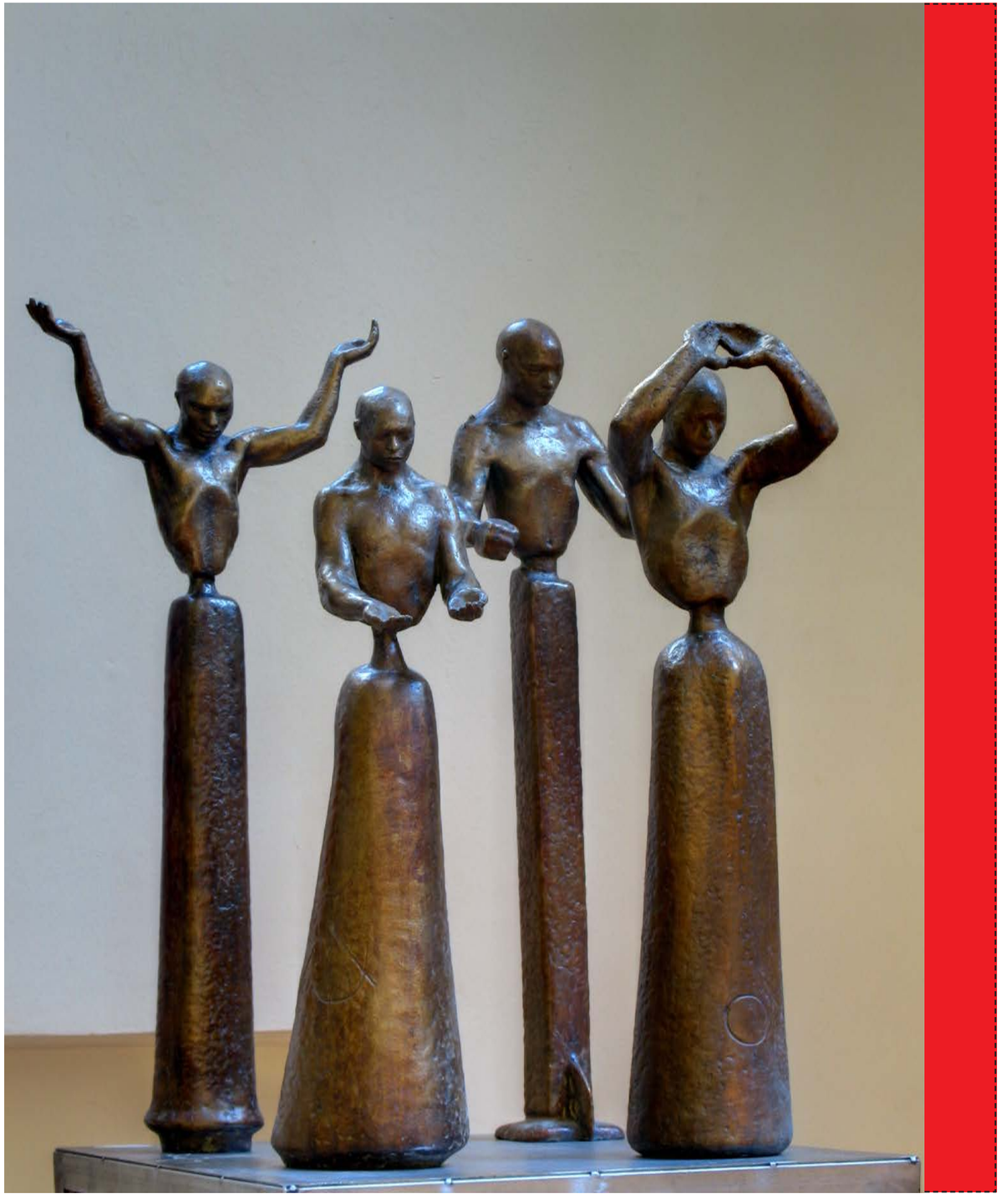

Откровение /отговор/ на Йов

западен парк

Идеен проект за скулптурна композиция
Откровение /отговор/ на Йов
западен парк

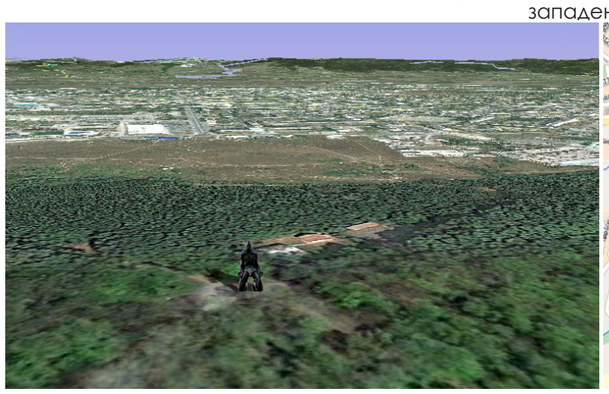

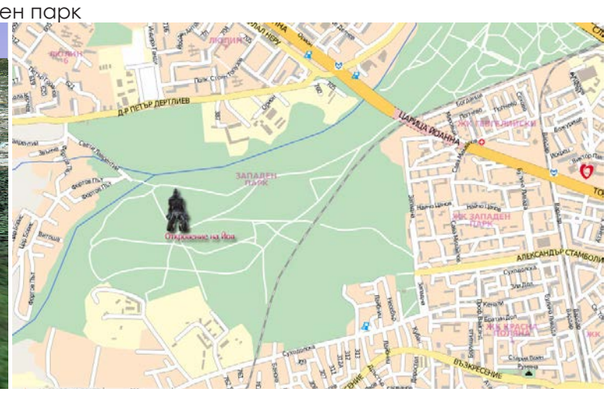

Откровение на Йов

Откровение /отговор/ на Йов
Antwort auf Hiob
Answer to Job

Revelation of Job

Concept Outline of Sculpture Composition Location: a hill in the Western Park.
Regardless of its Old Testament features, characters like David and Moses were the subject of various artists from different areas in their universal dimension. Since the Renaissance probably the most popular characters are those of Michelangelo. One of the important figures of the Old Testament is Job described in the Book of Job with an alleged real historical existence characterized by non-Jewish origin. Job is also a Islamic prophet.

The issues that provoke anguishes, to which the spirit, body and faith of Job are subject to, are relevant to the times in which value systems are unclear and instable and the existence is a constant challenge for spiritual and physical survival. Life of Job gives us the key to understand the meaning of life's trials and is the possible outcome for reconsidering the nowadays reality.

Откровение на Йов

Независимо от старозаветния си характер, в своите общочовешки измерения герои като Давид и Моисей са били тема на различни художници от различни епохи. Като най-знакови и популярни вероятно са тези на Микеланжело от времето на Ренесанса. Една от важните фигури от Стария завет е тази на Йов, отразена в Книга на Йов, с предполагаемо реално историческо съществуване с нееврейски произход. Йов също така е пророк в Исляма

Въпросите , които повдигат терзанията, на които е подложен духът, тялото и вярата на Йов са актуални във времената, в които ценностните системи са неясни и разпадащи се, а живеенето е постоянно *изпитание* за оцеляване – духовно и физическо. Житието на Йов дава отговор за разбирането смисъла на житейските изпитания и е възможен изход за преосмисляне на действителността днес

Скулптурата представя нечовешкия разговор с Бога. Изтерзана, коленичила фигура на мъж, внушаваща силата на безсилието пред непонятното и свръхчовешко. Фигурата, въпреки че е паднала на колене, излъчва мощта на едно човешко същество дръзнало не само да предизвика за отговор нечовешките сили /Бог/ но и да получи такъв

22 Тогава Ти повикай, и аз ще Ти отговоря; Или аз да говоря, и Ти ми отговори

Развръзката настъпва в глава 38, когато Бог разкрива пред Йов своята непостижима за човешкия ум мащабност на вечния и всеобхватен творчески процес във Вселената

Композицията - Фигурата предава амбивалентно състояние на сила и отчаяние, бунт и жертвоготовност, съмнение и покаяние.

Има две възможни буквални значения на името Йов. Ако името е с арабски произход, то означава "човек, който се *обръща* (покайва)". Ако произходът му е еврейски, то означава "омразният(гоненият)". Интересно е, че и двете значения са отразени в преживяванията на Йов, записани в книгата, носеща неговото име, и са водещи в разработването на скулптурната композиция

Водещата идея е да се внуши *силата в Пътя*, който през бунта в приемането на ориста, през съмненията, отчаянието и страданието, през преодоляването на изпитанията до смирението и покаянието води до откровение, прозрение и спасение

Мащабът - Размерите на композицията съответстват на величието на драмата в пряката среща на Човек и Бог

Хълмът - Място на Оголеност, Уязвимост и Самота. Там силата на бунта и на смирението наедно в изоставената човешка душа, гола и самотна, присъства за да предизвика пряка среща с трансцендентното, съдбата, Бог.

Символността в „Книга на Йов" е актуализирана в скулптурната композицията „Откровение на Йов". В този нов съвременен визуален прочит се открива преосмислянето на разбирането за днешния човек и неговата съдба да живее в 21ви век.

Библейско тълкуване:

Един от патриарсите, (виж Йовав II), отличен с честността, богатството и благочестието си; когото Бог, за да изпита вярата му, лишил от приятели, имот, и здраве, и изведнъж потопил в дълбока скръб. Живял в земята Уз, която се намирала, (както общо се предполага), в Източен Едом, може би не далеч от Восора.

Книгата на Йов е предизвикала много спорове, и върху много гледни точки, критиците са все още раздвоени. Скептиците отричат боговдъхновението й, и са я нарекли философски роман, но никой почитател на откровението, не може да приеме това мнение, нито да се съмнява, че наистина някога е живял човек на име Йов. Боговдъхновените писатели, свидетелстват за истинността на тази книга. Виж Ез. 14:14; Як. 5:11; и сравни 1Кор. 3:19 с Йов 5:13. Самата книга представя лицата, местата, и обстоятелствата като действително съществували. И днес, все още, името и историята на Йов са добре известни на Изток.

Не може точно да се определи времето, в което е живял Йов, но няма никакво съмнение, че той е бил един от древните патриарси. Книгата загатва за потопа - Йов 22:15-17, но не споменава погубването на Содом, изхода от Египет, или даването на Закона. Не говори за никакви отреди в свещеническата служба, а сам Йов е бил свещеник на домочадието си, както са били Ной и Авраам. Споменава за най-старото идолопоклонство, (поклонението на звездите), и за един от най-старите начини на писане, с желязна писалка и олово - Йов 19:24. И дълголетието на Йов доказва, че той е един от патриарсите. Той претърпял изпитанията си, когато бил на сто и четиридесет години, и бил вече старец преди да започнат злочестията му, защото синовете му били вече задомени и всеки глава на домочадието си - Йов 1:4, 42:16. Хората по това време още живеели дълго - Йов 15:10.

Има различни мнения, за това кой е писателя на тази книга. Тя по всичко прилича на първо-образно съчинение, и нищо не показва да е превод; и ако наистина е първо-образна, писателят й трябва да е бил евреин, тъй като е писана на еврейски. Писателят й несъмнено е бил добре запознат с Египет и Арабия, и стилът му на писане, е възвишен и украсен с всичките качества на източната поезия. Всичките тези обстоятелства, са добра опора за предположенията на онези, които приемат Мойсей за писателя на тази книга. Съчинението й, обаче, се приписва на различни други лица.

Тя е един хубав образец на патриархалната вяра. Учи за битието и съвършенствата на Бога, творческото му дело във вселената, и всемирното му провидение; за отстъпничеството на злите духове и хората; за Божията милост, която се показва при принасянето на една жертва, последвана от покаяние и вяра - Йов 33:27-30, 42:6,8; и като че ли загатва за безсмъртието на душата, и възкресението на тялото - Йов 14:7-15, 19:25-27.

Основният въпрос, който най-пълно се разисква в Йов е: Защо Бог позволява праведните да страдат, докато в същото време нечестивите благоуспяват? Отговорът е, че Господ, чиято ръка направлява историята на този свят, има върховното право да избира, кога и как да награждава доброто и да наказва злото, и да подлага людете си на каквито изпити той счете за най-разумно.

Разговорът на Йов и приятелите му, може да се раздели на три части. В първата, Елифаз говори на Йов, и Йов му отговаря; после говорят един след друг Валдад и Йов, и Софар и Йов. Във втората част, се спазва същия ред; по същия начин и в третата, като изключим това, че там след беседата, с която Йов отговаря на Валдад, тримата приятели не продължават да спорят, и вместо Софар, четвърти някой си приятел, на име Елиу взима думата; и спора завършва с едно решение на Самия Йеова.

Приятелите на Йов, не спират да твърдят, че тежките наказания са му изпратени за наказанието на някои тежки прегрешения, и да го принуждават да се изповяда и покае. Благочестивият патриарх, убеден душевно в честността и боголюбието си, и изненадан от строгостта на наказанията, и от подозренията на приятелите си, горещо защитава невинността си, и показва, че добрите хора понякога биват оскърбявани най-много, но забравя, че вътрешните му грехове заслужават много по-тежко наказание, и ако с всичко това вярата му в Бога и да не намалява, той глупаво Го обвинява. По-късно смирено изповядва неправдата си, и сърцето му се развеселява от новата благодат на Господа, а в това същото време приятелите му приемат изобличение. Цялата книга е написана според всичките правила на Еврейската поезия, освен двете въвеждащи глави и част от последната, които са проза. Като поема, тя е пълна с възвишени чувства, и смели, и резки образи.

Болестта на Йов, общо се приема, че е черната проказа; друга болест не съответства на описанието в Йов 2:7,8, 7:5,13,14, 19:17, 30:17.

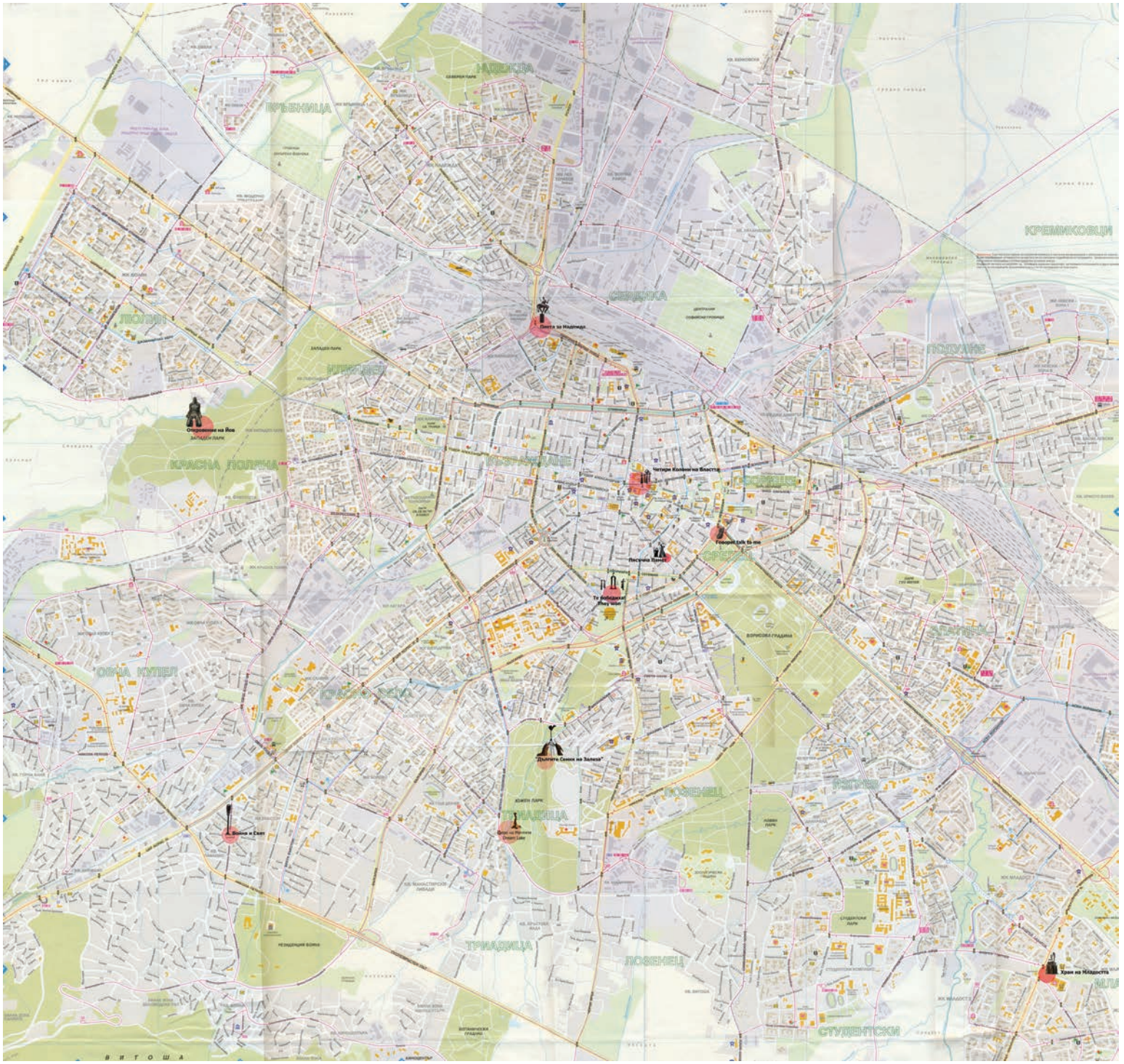
ПРЪЕНИЦА
КРЕМИКОВЦИ
СЕРДИКА
ЛЮЛИН
ПОДУЯНЕ
КРАСНА ПОЛЯНА
ОБЕЛЯ КУПЕЛ
ТРИАДИЦА
ЛОЗЕНЕЦ
СТУДЕНТСКИ
ВИТОША
Паметта за Надежда
Стоманения на Яов
Четири Колена на Блаустка
Говорят Ръце Що ни
Песчена Пръчка
Те Победиха Ямач чаре
"Дългите Семки на Залеза"
Волов и Свят
Храм на Младостта